

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6625/2021
02.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хацића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Штрбац, адвокат из ..., против тужене Комерцијалне банке а.д., Београд, чији је пуномоћник Горан Гојачанин, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 11186/19 од 11.02.2021. године, у седници одржаној дана 02.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 11186/19 од 11.02.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 11186/19 од 11.02.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 4370/2019 од 07.06.2019. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиље за: утврђење ништавости уговорне одредбе из члана 8. став 1. уговора о кредиту бр. ... од ...2016. године, којом је тужена обавезана да тужиљи на име трошкова обраде кредита плати износ од 0,50% од износа реализованог кредита; обавезивање тужене да тужиљи на име стицања без основа плати износ од 11.076,00 динара, са законском затезном каматом од 03.11.2016. године, па до исплате и **ОДБИЈА** захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 49.500,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 4370/2019 од 07.06.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је одредба члана 8. став 1. уговора о кредиту од ...2016. године, а којом се корисник кредита обавезао да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 0,50% од износа реализованог кредита, ништава. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати износ од 11.076,00 динара, са законском

затезном каматом од 03.11.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати износ од 18.175,00 динара.

Виши суд у Београду је, пресудом Гж 11186/19 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Тужилја је одговорила на ревизију.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као изузетно дозвољеној, због потребе уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20).

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке, донео на основу одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су ...2016. године закључиле уговор о кредиту за куповину стамбеног објекта бр. ... Тужилја је корисник кредита који јој је одобрила тужена у износу од 18.000 евра. На основу закљученог уговора, тужилја се обавезала да плати једнократну накнаду по основу трошкова обраде кредитног захтева, у висини од 0,50% од износа реализованог кредита, сагласно члану 8. став 1. наведеног уговора, што представља износ од 11.076,00 динара, који износ је тужилја платила туженој 03.11.2016. године. Понуда за закључење предметног уговора, коју је тужена предала тужилји 29.08.2016. године (и која је у спису), садржи једнократну накнаду за обраду захтева – фиксна од 0,5% од износа кредита, односно 90 евра (11.102,95 динара), као и друге трошкове који нису предмет тужбеног захтева, а које клијент треба да плати у току одобравања и реализације уговора о кредиту. Тужилја је тужбу поднела 21.02.2019. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужилје усвојили, јер је банка, пребацивањем трошкова обраде кредита на корисника, нарушила основна начела уговорања из одредбе члана 12. и 15. Закона о облигационим односима, што предметну одредбу уговора чини ништавом у смислу

члана 103. став 1. истог закона. Због тога је по мишљењу нижестепених судова, тужена дужна да тужили исплати износ од 11.076,00 динара, на основу одредбе члана 210. Закона о облигационим односима, са припадајућом каматом, у смислу члана 214. истог закона.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11 ...39/14), у одредби члана 17. став 1. прописује да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Исти Закон, у одредби члана 9. став 3. прописује да општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијских услуга наплаћује корисницима, па је тако, у одредби члана 19. став 1. тачка 12. Закон о заштити корисника финансијских услуга, прописано да уговор о кредиту, поред осталих обавезних елемената, садржи врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.).

Закон о банкама („Службени гласник РС“ број 107/2015 и 14/2015) у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова.

На основу наведених одредби закона следи да уговарање права на наплату камате, као цене пласирања новчаних средстава банке, не искључује могућност да се уговором о кредиту, као услови за давање кредита, уговоре трошкови и накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци. Обавезивање корисника кредита на плаћање трошкова обраде кредитног захтева није противно начелу савесности и поштења прописаном одредбом члана 12. Закона о облигационим односима, под условом да је банка, у предуговорној фази, информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, што је овде случај. Понуда коју је тужена доставила тужили, пре закључења предметног уговора (29.08.2016. године) садржи све накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци, а како је накнадно и уговорено у одредби члана 8. став 1. предметног уговора. То значи да је тужила у предуговорној фази обавештена о врсти и висини накнаде која пада на њен терет, при чему ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова.

На основу изложеног, спорна уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, па не постоји обавеза тужене да тужиљи врати износ који је примила на име извршење обавезе из те уговорне одредбе, на основу члана 104. став 1. истог Закона.

Из изложених разлога Врховни касациони суд је нижестепене пресуде преиначио и одлуку као у ставу другом изреке донео на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о трошковима целог поступка садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку. Туженој су признати трошкови у укупном износу од 49.500,00 динара и то: на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав једног поднеска (одговор на тужбу) у износу од 9.000,00 динара, заступање на рочишту у износу од 10.500,00 динара, за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, према опредељеном захтеву тужене и Адвокатској тарифи важећој у време одлучивања („Службени гласник РС“, бр. 37/2021 од 14.04.2021. године).

Овај суд је имао у виду и захтев тужене за накнаду трошкова судских такси, али је оценио да јој не припадају јер нису опредељени у смислу члана 163. став 2. ЗПП.

На основу члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић